

فصل دهم: قانون برگزاری مناقصات و نصاب معاملات ۱۴۰۵

کلیات: هدف، دامنه شمول و تعریف‌ها (مواد ۱، ۲ و ۳۰) **اولویت مطالعه: مهم** ۸ تست آخر فصل

هدف و کاربرد: قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۳، ماده ۳۰) روش و مراحل مناقصه را معین می‌کند و فقط در معاملاتی به کار می‌رود که طبق خودش انجام شوند (ماده ۱)؛ مقررات مغایر دستگاه‌های مشمول را هم منسوخ کرد (ماده ۳۰).

دامنه شمول (ماده ۱)

گروه	حکم
وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی قوای سه‌گانه، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و بیمه‌های دولتی، مؤسسات عمومی، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان	مشمول‌اند.
مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی	فقط وقتی از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند (قید پرانتز ماده ۱ پس از همین گروه آمده).
دستگاه‌هایی که نامشان آمده (شرکت ملی نفت، گاز و پتروشیمی، صداوسیما، وزارت جهاد کشاورزی و ...) و شرکت‌های تابعه	مشمول‌اند، حتی با قانون خاص خود.
نیروهای مسلح	مستثنا و تابع مقررات خاص خود.

تعریف‌ها (ماده ۲)

اصطلاح	تعریف
مناقصه	فرایند رقابتی برای کیفیت مورد نظر اسناد؛ واگذاری به پیشنهاد «کمترین قیمت متناسب».
مناقصه‌گزار / مناقصه‌گر	دستگاه مشمول که مناقصه را برگزار می‌کند / شخص حقیقی یا حقوقی که اسناد را می‌گیرد و شرکت می‌کند.
کمیته فنی بازرگانی	دست‌کم سه خبره صلاحیت‌دار به انتخاب مقام مجاز دستگاه.
ارزیابی کیفی	سنجش توان خود مناقصه‌گر برای انجام تعهدات.
ارزیابی فنی بازرگانی	سنجش مشخصات، استاندارد، کارایی و دوام پیشنهادها.
ارزیابی مالی	برگزیدن مناسب‌ترین قیمت از پیشنهادهای پذیرفته‌شده فنی.
ارزیابی شکلی	کامل بودن و امضای اسناد، غیرمشرط و خوانا بودن قیمت.
انحصار	یگانه بودن متقاضی: با اعلام هیئت وزیران، یا آگهی عمومی و پاسخ یک متقاضی.
برنامه زمانی	سند زمان مراحل، مدت اعتبار پیشنهادها و زمان قرارداد.

f فرمول یا قاعده: قاعده تشخیص شمول

✓ نیروهای مسلح بیرون؛ نهاد عمومی غیردولتی فقط با بودجه کل کشور؛ دستگاه نام‌برده با قانون خاص هم مشمول.

نکته: ارزیابی کیفی مناقصه‌گر را می‌سنجد و فنی بازرگانی پیشنهاد او را؛ قیمت فقط در ارزیابی مالی است و «متناسب» یعنی کمترین عدد به‌تنهایی ملاک نیست.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ نیروهای مسلح بیرون از قانون‌اند؛ نهاد عمومی غیردولتی فقط با استفاده از بودجه کل کشور مشمول است.
- ✓ مناقصه یعنی واگذاری به «کمترین قیمت متناسب» با کیفیت مورد نظر اسناد، نه صرفاً کمترین قیمت.
- ✓ ارزیابی کیفی مناقصه‌گر را می‌سنجد، فنی بازرگانی پیشنهاد را، مالی قیمت را و شکلی کامل بودن و امضا را.

طبقه‌بندی معاملات و نصاب سال ۱۴۰۵ (مواد ۳ و ۱۱) **اولویت مطالعه: ضروری** ۸ تست آخر فصل

مبنای نصاب: وزارت امور اقتصادی و دارایی ابتدای هر سال نصاب را با شاخص بهای کالاها و خدمات بانک مرکزی پیشنهاد و هیئت وزیران تصویب می‌کند؛ پس نصاب هر سال تازه می‌شود (ماده ۳).

نوع	نصاب ۱۴۰۵ (میلیون ریال)	ملاک	روش خرید
کوچک	تا ۴,۲۳۰	مبلغ معامله	تحقیق کارپرداز یا مأمور خرید درباره بها، فاکتور، کمترین بها با تأمین کیفیت، به تشخیص و مسئولیت خودش
متوسط	بیش از ۴,۲۳۰ تا ۴۲,۳۰۰	مبلغ معامله	دست کم سه استعلام کتبی و تأیید بها از سوی مسئول تدارکات یا هم تراز او؛ سپس قرارداد یا فاکتور
بزرگ	بیش از ۴۲,۳۰۰	برآورد اولیه	مناقصه عمومی با فراخوان در روزنامه های کثیرالانتشار، یا مناقصه محدود

مزایده: نصاب ۱۴۰۵ به حکم قانون الحاق (۲) به مزایده هم تسری دارد؛ روش فروش هر دسته در فصل ۸ است.

۱- اگر سه استعلام ممکن نباشد، با تأیید مسئول تدارکات شمار موجود کافی است؛ دستگاه بی کارپرداز این کار را به متصدی پست مشابه یا مأمور خرید می دهد.

۲- منع تفکیک: اقلامی که عرفاً یک مجموعه اند با خرد کردن به نصاب پایین تر نمی روند (تبصره ۳ ماده ۳).

۱ فرمول یا قاعده: قاعده تشخیص نوع و روش معامله

- ✓ ۱- موارد عدم الزام ماده ۲۹ را کنار بگذار.
- ✓ ۲- ملاک: کوچک و متوسط مبلغ معامله، بزرگ برآورد اولیه؛ اقلام یک مجموعه جمع می شوند.
- ✓ ۳- با نصاب سال ذکر شده (۱۴۰۵) دسته و روش آن را معین کن.

مثال حل شده | نوع و روش سه خرید یک وزارتخانه در سال ۱۴۰۵

- ✓ واحد مرکزی یک وزارتخانه، سال ۱۴۰۵؛ هیچ خریدی از موارد ماده ۲۹ نیست.
- ✓ الف: لوازم التحریر ۴,۱۰۰ میلیون ریال؛ ب: مبلمان ۱۸,۵۰۰ میلیون ریال؛ ج: تجهیز یک ساختمان با برآورد اولیه ۵۴,۰۰۰ میلیون ریال در سه قرارداد ۱۸,۰۰۰ میلیون ریالی.

قدم به قدم

۱. الف: $4,100 \leq 4,230$ ← کوچک ← تحقیق کارپرداز و کمترین بها.
۲. ب: $4,230 > 18,500 \geq 42,300$ ← متوسط ← دست کم سه استعلام کتبی.
۳. ج: سه قرارداد یک مجموعه اند: $54,000 = 18,000 \times 3 < 42,300$ ← بزرگ ← مناقصه.

جواب: الف کوچک، ب متوسط، ج یک معامله بزرگ با مناقصه (نه سه خرید متوسط).

الگوی حل: ماده ۲۹ ← ملاک (با جمع اقلام یک مجموعه) ← نصاب سال ذکر شده ← روش همان دسته.

نکته: خود سقف جزو همان دسته است: ۴,۲۳۰ کوچک و ۴۲,۳۰۰ متوسط. رقم های متن اولیه قانون و نصاب سال های پیش ملاک نیست.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ نصاب ۱۴۰۵ به میلیون ریال: کوچک تا ۴,۲۳۰، متوسط تا ۴۲,۳۰۰، بزرگ بیش از آن؛ هر سال هیئت وزیران تازه اش می کند.
- ✓ ملاک کوچک و متوسط مبلغ معامله و ملاک بزرگ برآورد اولیه است؛ خرد کردن یک مجموعه ممنوع است.
- ✓ کوچک: تحقیق کارپرداز و کمترین بها؛ متوسط: دست کم سه استعلام کتبی؛ بزرگ: مناقصه عمومی یا محدود.

دو طبقه بندی مناقصه (ماده ۴)

ملاک	نوع	ویژگی و تشخیص
مراحل بررسی	یک مرحله ای	ارزیابی فنی بازرگانی لازم نیست؛ پاکت ها در یک جلسه باز و برنده همان جا معین می شود.
مراحل بررسی	دو مرحله ای	به تشخیص مناقصه گزار بررسی فنی لازم است؛ کمیته فنی بازرگانی نتیجه را به کمیسیون گزارش می کند.
روش دعوت	عمومی	فراخوان با آگهی عمومی؛ اصل در معامله بزرگ.
روش دعوت	محدود	دعوت نامه به صلاحیت داران، بی آگهی؛ به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه با ذکر ادله.

شرط مناقصه محدود: یکی از دو فهرست (ماده ۲۶): فهرست صلاحیت دارانی که مراجع ذی صلاح دولتی معرفی کرده اند (آیین نامه با پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و تصویب هیئت وزیران)، یا فهرست کوتاه ماده ۱۲ که حداکثر دو سال پیش تهیه شده باشد.

۱ فرمول یا قاعده: قاعده انتخاب نوع مناقصه

✓ بررسی فنی لازم – دو مرحله ای؛ لازم نیست – یک مرحله ای.

✓ آگهی عمومی ممکن – عمومی؛ محدودیت با ادله، تأیید بالاترین مقام و یکی از دو فهرست – محدود.

نکته: دو طبقه بندی مستقل اند و ترکیب می شوند (مثلاً محدود دو مرحله ای). تعیین نوع مناقصه فقط در معامله بزرگ است (ماده ۹).

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ یک مرحله ای و دو مرحله ای به لزوم ارزیابی فنی بازرگانی برمی گردد و تشخیصش با مناقصه گزار است.
- ✓ عمومی با آگهی، محدود با دعوت نامه؛ محدود به تأیید و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه با ذکر ادله است.
- ✓ مناقصه محدود فهرست صلاحیت دار مراجع دولتی یا فهرست کوتاه حداکثر دوساله می خواهد.

ارکان مناقصه: کمیسیون، کمیته فنی بازرگانی و هیئت رسیدگی به شکایات (مواد ۵ تا ۸)

۱۱ تست آخر فصل

سه رکن مناقصه

موضوع	کمیسیون مناقصه	کمیته فنی بازرگانی	هیئت رسیدگی به شکایات
ترکیب	رئیس دستگاه یا نماینده اش، ذی حساب یا بالاترین مقام مالی، مسئول فنی دستگاه یا واحد درخواست کننده	دست کم سه خبره به انتخاب مقام مجاز دستگاه	طبق اساسنامه مصوب مجلس شورای اسلامی
کار	ارزیابی شکلی، تعیین برندگان اول و دوم، تجدید یا لغو	ارزیابی فنی بازرگانی؛ بررسی قیمت ها به ارجاع کمیسیون	اعتراض به اجرا نشدن مواد قانون؛ رأی تجدید یا لغو
نکته	در شرکت دولتی اعضا را هیئت مدیره انتخاب می کند	گزارشش مبنای تصمیم کمیسیون است	آیین نامه: هیئت وزیران به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و وزارت اقتصاد

جلسه کمیسیون: رسمیت با حضور هر سه عضو؛ همه مکلف به حضور و اظهار نظر؛ تصمیم با اکثریت. در دو مرحله ای خود رئیس دستگاه حاضر است و در شهرداری یک نفر از شورای شهر فقط ناظر است (ماده ۵).

• وظایف دیگر کمیسیون (ماده ۶): تشکیل جلسه در موعد فراخوان، تعیین پیشنهادهای قابل قبول، ارجاع بررسی فنی به کمیته در دو مرحله ای و تنظیم صورت جلسه.

بیرون از رسیدگی هیئت: معیارها و روش های ارزیابی، ترجیح پیشنهاد دهندگان داخلی، اعتراضی که یک ماه پس از اعتبار پیشنهادها فرستاده شود، و شکایت برندگان پس از قرارداد (تبصره ۱ ماده ۸).

f فرمول یا قاعده: قاعده مرجع هر تصمیم

- ✓ شکلی، برنده، تجدید یا لغو ← کمیسیون؛ ارزیابی فنی ← کمیته به ارجاع کمیسیون.
- ✓ اعتراض ← اول بالاترین مقام دستگاه، سپس هیئت رسیدگی.
- ✓ مناقصه محدود ← بالاترین مقام دستگاه؛ ترک تشریفات ← هیئت سه نفره ماده ۲۸.

نکته: هیئت به اجرای نادرست معیارها رسیدگی می کند نه به خود معیارها. رأی تجدید یا لغو را کمیسیون و هیئت هر دو دارند، ولی شکایت را کمیسیون رسیدگی نمی کند.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ کمیسیون: رئیس دستگاه یا نماینده، ذی حساب، مسئول فنی؛ رسمیت با هر سه، تصمیم با اکثریت.
- ✓ در دومرحله ای خود رئیس دستگاه حاضر است؛ در شهرداری نماینده شورای شهر فقط ناظر است.
- ✓ هیئت به معیارهای ارزیابی، ترجیح داخلی، اعتراضی که یک ماه پس از اعتبار پیشنهادها فرستاده شود و شکایت برنده پس از قرارداد رسیدگی نمی کند.

۱۸ تست آخر فصل

اولویت مطالعه: ضروری

برگزاری مناقصه: از تأمین منابع تا انعقاد قرارداد (مواد ۹ تا ۲۲)

- مراحل به ترتیب (ماده ۹): ۱- تأمین منابع مالی؛ ۲- تعیین نوع مناقصه در معامله بزرگ؛ ۳- تهیه اسناد؛ ۴- ارزیابی کیفی در صورت لزوم؛ ۵- فراخوان؛ ۶- ارزیابی پیشنهادها؛ ۷- تعیین برنده و انعقاد قرارداد.
- منابع مالی:** هر معامله مشروط است به اطمینان دستگاه از منابع مالی در مدت قرارداد؛ این پیش بینی و جبران تأخیر تعهدات صریحاً در اسناد می آید (ماده ۱۰).
- ارزیابی کیفی:** معیارها: تضمین کیفیت، تجربه و دانش، حسن سابقه، و در صورت لزوم پروانه صلاحیت و توان مالی؛ خروجی، اعلام صلاحیت داران با امتیاز و رتبه (فهرست کوتاه) است (ماده ۱۲).

■ فراخوان و اسناد مناقصه (مواد ۱۳ و ۱۴)

موضوع	فراخوان (آگهی)	اسناد مناقصه
محتوا	نام مناقصه گزار؛ نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمت؛ نوع و مبلغ تضمین؛ مهلت دریافت اسناد، تحویل و گشایش؛ برآورد اگر میسر یا به مصلحت باشد	افزون بر این ها: مدت اعتبار پیشنهادها، پیش پرداخت، تضمین حسن انجام کار، مشخصات فنی، برنامه کار، معیار ارزیابی کیفی و متن قرارداد
انتشار	عمومی: دو تا سه نوبت، دست کم در یک روزنامه کثیرالانتشار کشوری یا استان؛ رسانه دیگر فقط افزون بر آن. بین المللی: به علاوه یک نوبت روزنامه انگلیسی زبان داخل و یک نشریه بین المللی	به طور یکسان به همه داوطلبان

پاکت ها: هر مناقصه گر جز به اجازه اسناد یک پیشنهاد می دهد، در سه پاکت لاک و مهرشده: الف تضمین، ب فنی بازرگانی، ج قیمت. اصلاح، جایگزینی یا پس گرفتن پیشنهاد فقط قابل گواهی و در مهلت اسناد است (ماده ۱۶).

توضیح و مکاتبه: پاسخ به ابهام اسناد و صورت جلسه توضیح به طور یکسان برای همه فرستاده می شود؛ مکاتبه فقط با روش قابل تصدیق مانند پست سفارشی معتبر است (مواد ۱۷ و ۲۲).

- ترتیب گشایش (ماده ۱۸): فهرست حاضران ← پاکت تضمین ← پاکت فنی ← در یک مرحله ای پاکت قیمت و کنار گذاشتن پیشنهادهای غیرقابل قبول، در دومرحله ای تحویل پاکت های فنی به کمیته ← صورت جلسه کمیسیون ← استرداد پاکت های رده شده.

ارزیابی فنی: فقط پیش از گشودن پاکت قیمت مجاز است؛ پاکت قیمت ردهندگان فنی ناگشوده برمی گردد و دستگاه باید مناقصه گران را به گشایش پیشنهاد مالی دعوت کند (مواد ۱۸ و ۱۹).

موضوع	مهلت یا حد	ماده
فراخوان مناقصه عمومی	دو تا سه نوبت	۱۳
قبول پیشنهاد، از آخرین مهلت تحویل اسناد	داخلی دست کم ۱۰ روز؛ بین المللی دست کم یک ماه	۱۵
گشایش پاکت قیمت دومرحله ای	در جلسه گشایش اعلام؛ یک بار تمدید تا سقف اعتبار پیشنهادها	۱۸
بررسی قیمت ها در کمیته	حداکثر دو هفته	۲۰
انعقاد قرارداد	پیش از پایان اعتبار پیشنهادها؛ اعتبار یک بار و به همان مدت تمدید پذیر	۲۱
رسیدگی دستگاه به شکایت / رأی هیئت	۱۵ روز کاری / ۱۵ روز	۲۵
اعتراض بیرون از رسیدگی هیئت	یک ماه پس از اعتبار پیشنهادها	۸
فهرست کوتاه مناقصه محدود	حداکثر دو سال پیش	۲۶

f فرمول یا قاعده: قاعده برنده دوم و سرنوشت تضمین (مواد ۲۰ و ۲۱)

- ✓ برنده اول مناسب ترین قیمت است؛ نفر بعدی فقط با اختلاف قیمتی کمتر از مبلغ تضمین، برنده دوم می شود.
- ✓ با گشودن قیمت ها، تضمین اول و دوم می ماند و بقیه پس داده می شود؛ پس از قرارداد، تضمین دوم هم.
- ✓ امتناع اول یا ندادن ضمانت انجام تعهدات ← ضبط تضمینش و قرارداد با دوم؛ امتناع دوم ← ضبط تضمینش و تجدید.

ترجیح داخلی: در مناقصه بین المللی مناقصه گر داخلی ترجیح دارد؛ اگر ترجیح به مصلحت نباشد، شورای اقتصاد تأیید می کند. روش ارزیابی مالی و اثر امتیاز فنی بر قیمت در اسناد می آید (ماده ۲۰).

نکته: اگر اختلاف قیمت نفر دوم برابر یا بیشتر از مبلغ تضمین باشد، مناقصه برنده دوم ندارد و امتناع برنده اول به تجدید می رسد.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ ترتیب: منابع مالی، نوع مناقصه، اسناد، ارزیابی کیفی، فراخوان، ارزیابی پیشنهادها، برنده و قرارداد.
- ✓ مهلت قبول پیشنهاد: داخلی دست کم ۱۰ روز و بین المللی دست کم یک ماه از آخرین مهلت تحویل اسناد.
- ✓ برنده دوم فقط با اختلاف قیمت کمتر از تضمین؛ امتناع هر دو برنده یعنی ضبط هر دو تضمین و تجدید.

تجدید و لغو، رسیدگی به شکایت و اطلاع رسانی (مواد ۲۳ تا ۲۵) | اولویت مطالعه: مهم | ۸ تست آخر فصل

تجدید یا لغو مناقصه (ماده ۲۴)

تجدید (نیاز باقی است)	لغو (مناقصه منتفی است)
کم بودن مناقصه گران از حد نصاب اسناد	برطرف شدن نیاز
امتناع برندگان اول و دوم	تغییرات زیاد اسناد که ماهیت را عوض کند
پایان مدت اعتبار پیشنهادها	پیشامد غیرمعارف مانند جنگ، زلزله و سیل
قیمت های بالا که توجیه اقتصادی طرح را از بین ببرد	تشخیص تبانی از سوی کمیسیون
رأی هیئت رسیدگی به شکایات	رأی هیئت رسیدگی به شکایات

f فرمول یا قاعده: قاعده رسیدگی به شکایت (ماده ۲۵)

- ✓ ۱- مناقصه گر معترض به اجرا نشدن قانون، اول به بالاترین مقام دستگاه مناقصه گزار شکایت می کند.
- ✓ ۲- دستگاه ظرف ۱۵ روز کاری: اعتراض وارد ← اقدام؛ وارد نیست ← جوابیه.
- ✓ ۳- شاکی نپذیرد ← هیئت رسیدگی ظرف ۱۵ روز رأی قطعی می دهد.
- ✓ ۴- اعتراض هر طرف ← مراجع ذیصلاح؛ مناقصه روال عادی خود را ادامه می دهد.

اطلاع رسانی: دولت موظف شد ظرف یک سال پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات را بسازد تا فراخوان، اعضای کمیسیون، نتایج ارزیابی و نحوه انتخاب برنده ثبت شود؛ اطلاعات همه معاملات، با مناقصه یا ترک آن، عمومی است جز آنچه هیئت وزیران مستور بداند (ماده ۲۳).

نکته: رأی هیئت رسیدگی هم سبب تجدید است هم لغو. امتناع فقط برنده اول، اگر برنده دوم اعلام شده باشد، تجدید نمی آورد، چون قرارداد با دوم بسته می شود. تجدید یا لغو با روش قابل تصدیق به همه اعلام می شود.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ تجدید وقتی نیاز باقی است (کمبود مناقصه گر، امتناع دو برنده، پایان اعتبار، قیمت بالا)؛ لغو وقتی مناقصه منتفی است.
- ✓ شکایت: بالاترین مقام دستگاه ظرف ۱۵ روز کاری، سپس هیئت رسیدگی ظرف ۱۵ روز.
- ✓ اطلاعات همه معاملات عمومی است، جز معاملاتی که هیئت وزیران مستور بداند.

ترک تشریفات و موارد عدم الزام به مناقصه (مواد ۲۷ تا ۲۹) اولویت مطالعه: ضروری ۱۱ تست آخر فصل

ترک تشریفات: اگر به گزارش توجیهی دستگاه و تشخیص هیئت سه نفره مناقصه میسر نباشد، معامله از راه دیگر انجام می شود و هیئت با صرفه و صلاح، ترتیب آن را در هر مورد برای یک نوع کالا یا خدمت معین می کند (ماده ۲۷).

ترکیب هیئت ترک تشریفات مناقصه (ماده ۲۸)

اعضا	دستگاه
معاون مالی و اداری، ذی حساب، یک کارمند خبره منتخب بالاترین مقام	واحد مرکزی وزارتخانه یا مؤسسه دولتی
استاندار یا نماینده اش، بالاترین مقام محلی دستگاه، ذی حساب یا مسئول مالی	واحد خارج از مرکز با اعتبار استانی
استاندار یا نماینده اش، معاون ذی ربط استاندار، ذی حساب استانداری	استانداری
مدیرعامل، ذی حساب یا مدیر مالی، یک نفر منتخب مجمع عمومی یا شورای عالی	شرکت دولتی

جلسه هیئت: به دعوت بالاترین مقام دستگاه؛ رسمیت با هر سه عضو، اظهار نظر همه درباره گزارش توجیهی و تصمیم با اکثریت. بی ذی حساب، بالاترین مسئول مالی جای او می نشیند.

تأیید پس از تصویب هیئت (ماده ۲۸)

تأیید لازم	مبلغ معامله در سال ۱۴۰۵
تصویب هیئت کافی است.	تا ۵۰ برابر نصاب کوچک (۲۱۱,۵۰۰ میلیون ریال)
وزیر یا رئیس مؤسسه دولتی؛ هیئت مدیره شرکت دولتی؛ استاندار برای دستگاه استانی؛ بالاترین مقام نهاد عمومی غیردولتی	بیش از ۵۰ برابر
تأیید هیئتی از رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور (دبیر)، وزیر امور اقتصادی و دارایی و همان مقام ردیف قبل	بیش از ۲۰۰ برابر (۸۴۶,۰۰۰ میلیون ریال)

نکته: در قوه قضاییه تأیید با رئیس قوه یا معاون منتخب او، در صداوسیما و دیوان محاسبات با رئیس همان دستگاه و در دیگر دستگاه های مستقل با بالاترین مقام آن است؛ استاندار اگر خود در هیئت حاضر بوده و موافق امضا کرده، دوباره تأیید نمی کند.

موارد عدم الزام به مناقصه (ماده ۲۹)

مورد	شرط یا مرجع
الف- مال منقول، خدمت یا حق منحصر به فرد بی مشابه	تشخیص و مسئولیت وزیر یا بالاترین مقام
ب- خرید یا اجاره مال غیرمنقول	همان مقام با نظر دست کم سه کارشناس رسمی دادگستری
ج- کالا یا خدمت با نرخ مراجع قانونی	به همان نرخ یا کمتر
د- تعمیر و جایگزینی ماشین آلات تولید	بی توسعه واحد
ه- خدمات مشاوره	طبق آیین نامه خرید خدمات مشاوره

مورد	شرط یا مرجع
و- خدمات فرهنگی، هنری، آموزشی و ورزشی	فقط اگر مناقصه مقدور نباشد
ز- قطعه یدکی، ابزار دقیق، لوازم آزمایشگاه	اگر مناقصه ممکن نباشد؛ بها با دست کم یک کارشناس
ح- معامله محرمانه	تشخیص هیئت وزیران
ط- خرید سهام؛ تعهدات احکام قضایی	بی شرط دیگر
ی- محصول دانش بنیان نخستین و بی مشابه داخلی (الحاقی ۱۴۰۱)	تأیید کارگروه دانش بنیان؛ پیش پرداخت قابل افزایش تا ۵۰ درصد مبلغ اولیه یا میزان لازم برای تحقق قرارداد

ف فرمول یا قاعده: قاعده تمایز عدم الزام، ترک تشریفات و تجدید

- ✓ عدم الزام: موضوع ماده ۲۹ است؛ بی هیئت ترک و با شرط همان بند.
- ✓ ترک تشریفات: موضوع مشمول است ولی مناقصه میسر نیست ← هیئت سه نفره ← تأیید بالاتر از ۵۰ و ۲۰۰ برابر نصاب کوچک.
- ✓ کم بودن مناقصه گر یا امتناع دو برنده ← تجدید، نه ترک.

مثال حل شده | ترک تشریفات یا عدم الزام در سال ۱۴۰۵

- ✓ واحد مرکزی یک وزارتخانه، سال ۱۴۰۵ (نصاب کوچک ۴,۲۳۰ میلیون ریال).
- ✓ الف: سامانه ای به مبلغ ۳۰۰,۰۰۰ میلیون ریال که به گزارش توجیهی مناقصه اش میسر نیست؛ ب: نرم افزاری منحصربه فرد و بی مشابه به همان مبلغ.

قدم به قدم

- الف در ماده ۲۹ نیست ← هیئت ترک: معاون مالی و اداری، ذی حساب، کارمند خبره.
- مرزها: $۲۱۱,۵۰۰ = ۴,۲۳۰ \times ۵۰$ و $۸۴۶,۰۰۰ = ۴,۲۳۰ \times ۲۰۰$ میلیون ریال.
- $۲۱۱,۵۰۰ > ۳۰۰,۰۰۰ \geq ۸۴۶,۰۰۰$ ← تأیید وزیر لازم، هیئت بند «و» نه.
- ب ← بند الف ماده ۲۹: به تشخیص وزیر، بی مناقصه و بی هیئت.

جواب: الف ترک تشریفات با تأیید وزیر؛ ب عدم الزام.

الگوی حل: ماده ۲۹ ← اگر نبود و مناقصه میسر نیست، ترک تشریفات ← مقایسه مبلغ با ۵۰ و ۲۰۰ برابر نصاب کوچک همان سال.

★ نکات مهم این مبحث

- ✓ ترک تشریفات با گزارش توجیهی و هیئت سه نفره است؛ رسمیت با هر سه عضو و تصمیم با اکثریت.
- ✓ سال ۱۴۰۵: بیش از ۲۱۱,۵۰۰ میلیون ریال تأیید وزیر یا هم تراز؛ بیش از ۸۴۶,۰۰۰ تأیید هیئت بند «و» ماده ۲۸.
- ✓ موارد ماده ۲۹ (منحصربه فرد، غیرمنقول، نرخ مقطوع، مشاوره، محرمانه، سهام و ...) بی هیئت ترک انجام می شود.

فرمول‌ها و قاعده‌ها

۱. نصاب ۱۴۰۵ (میلیون ریال): کوچک تا ۴,۲۳۰؛ متوسط بیش از آن تا ۴۲,۳۰۰؛ بزرگ بیش از ۴۲,۳۰۰ (ملاک بزرگ: برآورد اولیه).
۲. روش خرید: کوچک – تحقیق کارپرداز و فاکتور؛ متوسط – دست‌کم سه استعلام کتبی و تأیید مسئول تدارکات؛ بزرگ – مناقصه.
۳. تشخیص: ماده ۲۹ – ملاک (جمع اقلام یک مجموعه) – نصاب سال ذکرشده – روش.
۴. مراحل: منابع مالی – نوع مناقصه – اسناد – ارزیابی کیفی – فراخوان – ارزیابی پیشنهادها – برنده و قرارداد.
۵. پاکت الف تضمین، ب فنی بازرگانی، ج قیمت؛ ارزیابی فنی فقط پیش از گشودن قیمت.
۶. برنده دوم: اختلاف قیمت با برنده اول کمتر از مبلغ تضمین.
۷. مهلت‌ها: قبول پیشنهاد دست‌کم ۱۰ روز (بین‌المللی یک ماه) از آخرین مهلت تحویل اسناد؛ کمیته دو هفته؛ شکایت ۱۵ روز کاری و هیئت ۱۵ روز؛ فهرست کوتاه حداکثر دو سال.
۸. ترک تشریفات ۱۴۰۵ (میلیون ریال): بیش از ۲۱۱,۵۰۰ = ۴,۲۳۰ × ۵۰ تأیید وزیر یا هم‌تراز؛ بیش از ۸۴۶,۰۰۰ = ۴,۲۳۰ × ۲۰۰ تأیید هیئت رئیس سازمان برنامه و بودجه، وزیر اقتصاد و همان مقام.

تعریف‌های کلیدی

مناقصه	فرایند رقابتی برای کیفیت مورد نظر با واگذاری به کمترین قیمت متناسب.
ارزیابی کیفی	سنجش توان انجام تعهدات خود مناقصه‌گر.
ارزیابی شکلی	کامل بودن و امضای اسناد و غیرمشروط و خوانا بودن قیمت.
انحصار	یگانه بودن متقاضی، با اعلام هیئت وزیران یا آگهی و پاسخ یک متقاضی.
مناقصه محدود	دعوت‌نامه به صلاح‌داران با تأیید و مسئولیت بالاترین مقام و ذکر ادله.
ترک تشریفات	انجام معامله مشمول مناقصه از راه دیگر، وقتی مناقصه میسر نیست، با هیئت سه‌نفره.
عدم الزام	موارد ماده ۲۹ که بی تشریفات مناقصه و بی هیئت ترک انجام می‌شود.

دام‌های تستی

۱. **ملاک معامله بزرگ**
طراح تست برای معامله بزرگ قیمت نهایی یا جمع قراردادهای خردشده را جداجدا ملاک می‌گیرد. **مواظب باشید:** ملاک بزرگ **برآورد اولیه** است و اقلام یک مجموعه با هم جمع می‌شوند؛ **تفکیک** برای پایین آوردن نصاب ممنوع است. **ص ۱۸۸**
۲. **تجدید یا لغو**
طراح تست تبانی یا رفع نیاز را سبب تجدید می‌خواند یا کمبود مناقصه‌گر را سبب لغو. **مواظب باشید:** تبانی، رفع نیاز، تغییر ماهیت و پیشامد غیرمتعارف به **لغو** می‌رسد؛ کمبود مناقصه‌گر، امتناع دو برنده، پایان اعتبار و قیمت بالا به **تجدید**. **ص ۱۹۱**
۳. **نماینده رئیس**
طراح تست حضور نماینده رئیس دستگاه را در کمیسیون مناقصه دومرحله‌ای مجاز می‌داند. **مواظب باشید:** در دومرحله‌ای کمیسیون با حضور **خود رئیس دستگاه** تشکیل می‌شود و رسمیت با **هر سه عضو** است. **ص ۱۸۹**
۴. **برنده دوم**
طراح تست نفر دوم را همیشه برنده دوم می‌داند یا اختلاف برابر تضمین را کافی می‌شمارد. **مواظب باشید:** برنده دوم فقط وقتی هست که اختلاف قیمتش با برنده اول **کمتر از مبلغ تضمین** باشد. **ص ۱۹۱**
۵. **ترک یا عدم الزام**
طراح تست برای کالای منحصربه‌فرد یا خدمات مشاوره هیئت ترک تشریفات را لازم می‌داند. **مواظب باشید:** موارد ماده ۲۹ **عدم الزام** است و هیئت نمی‌خواهد؛ **ترک تشریفات** برای معامله مشمولی است که مناقصه‌اش میسر نیست. **ص ۱۹۳**
۶. **اولین مرجع شکایت**
طراح تست شکایت مناقصه‌گر را مستقیم به هیئت رسیدگی یا کمیسیون مناقصه می‌برد. **مواظب باشید:** شکایت اول به **بالاترین مقام دستگاه** می‌رود و فقط پس از نپذیرفتن نتیجه به **هیئت رسیدگی به شکایات**. **ص ۱۹۱**

پایان نمونه رایگان

بقیه‌اش در فایل کامل است

در این نمونه ۸ صفحه از ۳۴۰ صفحه را دیدید.

۳

آزمون جامع

۱۵

فصل درسنامه فشرده

۱۱۴۷

تست با پاسخ تشریحی

۳۴۰

صفحه

فایل کامل، فصل به فصل

فصل	عنوان	تست آخر فصل	از صفحه
بخش اول: بودجه‌ریزی دولتی			
۱	مفاهیم، تعاریف و سیر تحول بودجه	۷۱	۴
۲	اصول بودجه	۷۰	۲۳
۳	نظام‌ها و روش‌های بودجه‌ریزی	۷۳	۴۲
۴	طبقه‌بندی بودجه	۷۲	۶۲
۵	تهیه و تصویب بودجه در ایران	۷۰	۸۱
۶	اجرا و کنترل بودجه	۷۴	۱۰۱
بخش دوم: قانون محاسبات عمومی و قوانین مالی			
۷	قانون محاسبات عمومی (۱): تعاریف، دستگاه‌ها و مفاهیم پایه	۷۰	۱۲۲
۸	قانون محاسبات عمومی (۲): درآمدها، هزینه‌ها و معاملات دولتی	۷۰	۱۴۳
۹	قانون محاسبات عمومی (۳): نظارت مالی، تفریغ بودجه، اموال دولتی و دیوان محاسبات	۷۰	۱۶۵
۱۰	قانون برگزاری مناقصات و نصاب معاملات ۱۴۰۵	۷۱	۱۸۷
بخش سوم: مالیه عمومی			
۱۱	کلیات مالیه عمومی و نقش دولت در اقتصاد	۷۲	۲۰۹
۱۲	مخارج دولت	۷۵	۲۳۰
۱۳	درآمدهای دولت و مالیات	۷۱	۲۵۲
۱۴	آثار مالیات، انتقال بار و ظرفیت مالیاتی	۷۰	۲۷۲
۱۵	سیاست مالی، کسری بودجه و بدهی عمومی	۷۳	۲۹۱
جمع		۱۰۷۲	

✓ هر فصل: درسنامه فشرده با برچسب اولویت مطالعه، جدول و کادر قاعده، مثال حل‌شده با الگوی حل و برگه جمع‌بندی یک‌صفحه‌ای.

✓ زیر پاسخ هر تست نوشته شده مطلبش در کدام صفحه درسنامه است.

✓ ۳ آزمون جامع ۲۵ سؤالی، هر بخش یک آزمون، با سؤال‌هایی که در تست فصل‌ها نیامده‌اند؛ ویرایش‌های بعدی برای خریداران رایگان است.

دانلود فایل کامل pdf از بژیک

دانلود جزوه و تست بودجه، قانون محاسبات و مالیه عمومی استخدامی ۱۴۰۵ با نمونه رایگان pdf

bzhik.ir

